

D66-voorstel Vrijere Sluitingstijden

Januari 2010

Thijs Kleinpaste & Gerrit Brunink

Vrijer, rustiger, beter

Voorstellen voor vrijere
horecasluitingstijden en minder overlast

Inleiding

Het nachtleven is van groot belang voor Amsterdam: het is een volwaardige speler in de lokale economie. Dat blijkt bijvoorbeeld alleen al uit het feit dat de horeca in Amsterdam als sinds het begin van de nieuwe eeuw goed is voor ongeveer 23.000 banen.¹ Veruit het grootste aandeel van de horeca bevindt zich in het stadsdeel Centrum, met bijna 650 restaurants en ongeveer 600 cafés. Daarnaast waren er eind 2007 maar liefst 222 snackbars en broodjeszaken. Amsterdam huisvest ongeveer 10% van alle horeca in Nederland. Al deze bedrijven dragen bij aan de aantrekkelijkheid van Amsterdam. Goed nachtleven versterkt de stad. Dit komt ten goede aan het vestigingsklimaat voor studenten, *expats*, jonge professionals en creatieve geesten. Het nachtleven is daarnaast een verrijking voor Amsterdam als toeristische trekpleister en als dé broedplaats voor nieuwe ontwikkelingen op het gebied van kunst, cultuur en *industrial design*. Het nachtleven hoort bij Amsterdam. Deze stad bracht succesvolle ondernemingen als ID&T voort, waarmee de Nederlandse feesten en Nederlandse DJ's, waaronder DJ Tiesto en Armin van Buuren een zeer succesvol exportproduct werden.

Maar aan elk succesverhaal zit een keerzijde. In het centrum van Amsterdam zijn meer kroegen en cafés dan in Groningen, Utrecht en Nijmegen bij elkaar. Al deze kroegen bevinden zich in een gebied van iets meer dan acht vierkante kilometer. Dat levert spanningen op. Spanningen tussen de belangen van een ondernemer en het belang van een bewoner, maar ook druk op de inrichting van de openbare ruimte, druk op de veiligheid en druk op de begroting van het stadsdeel.

D66 is zich voortdurend van deze complexiteit. Aan de ene kant mag het niet zo zijn dat het hart van het tolerante, vrijzinnige en spannende Amsterdam stopt met kloppen tussen 0:00 en 6:00, maar tegelijkertijd moeten we ons realiseren dat wonen in de binnenstad meer is dan een gewapende vrede met het nachtleven. Elke monocultuur tast de vitaliteit van steden aan. Juist de kakofonie van verschillende functies – van wonen en werken tot ontspannen – zorgt ervoor dat Amsterdam een levende stad blijft. Dat is juist ook in het belang van het nachtleven.

D66 is een voorstander van vrije(re) sluitingstijden in de horecaconcentratiegebieden van het stadsdeel Centrum en het afkoelurtje voor horecagelegenheden buiten de concentratiegebieden. De fractie van D66 wil deze bestuursperiode in nauwe samenwerking met het Dagelijks Bestuur invulling geven aan het versoepelen van de regelgeving voor de horeca, terwijl er tegelijkertijd een groter beroep wordt gedaan op de verantwoordelijkheden van ondernemers. Ook steunt D66 het uitgangspunt dat ondernemers die dat vertrouwen niet waarmaken sneller een sanctie opgelegd kunnen krijgen. De D66-fractie heeft met instemming kennis genomen van de uitspraken gedaan door het Dagelijks Bestuur in *Het Parool* van 8 januari jl.² De nadruk op een soepeler omgang met nieuwe mengformules, minder verstikkende regelgeving en overleg tussen ondernemers en hun bureaus passen bij het streefbeeld van D66.

In aanvulling op de ambities en voornemens van het Dagelijks Bestuur presenteert D66 deze notitie, die deels dient als richtsnoer bij het invullen van een aantal vraagstukken op het gebied van de vrije sluitingstijden, en deels de bestaande problematiek rondom

¹ Factsheet nummer 1, april 2008, Dienst Onderzoek en Statistiek, gemeente Amsterdam

² 'Centrum soepeler voor horeca' en 'Al die conroles leiden nergens toe', *Het Parool*, 8 januari 2011

bijvoorbeeld terrassen adresseert. In deze notitie doet D66 voorstellen voor een ruimhartiger sluitingstijdenbeleid, maar wel onder heldere voorwaarden. Kroegen die gebruik willen maken van deze verruimde regeling zullen moeten bewijzen dat ze het waard zijn: notoire overlastveroorzakers komen niet in aanmerking voor de ruimere openingstijden. Daarnaast wil D66 de klachtenregistratie verbeteren en voorstellen doen voor het beperken van de nachtelijke overlast van terrassen.

Het is dan ook de taak van het stadsdeel om een goede balans te vinden tussen de belangen van Amsterdam als wereldstad en de belangen van de inwoners van het stadsdeel Centrum die voor dag en dauw weer op moeten.

Vrijer, rustiger, beter

Vrije(re) sluitingstijden dragen bij aan de vermindering onveiligheid en overlast. Het feestgewoel gaat weliswaar langer door, maar de geleidelijke uitstroom uit de kroegen en cafés voorkomt een piekdrukke op straat die vaak gepaard gaat met veel geluidsoverlast en soms met geweld. De kans op opstootjes en rellen neemt af omdat de kroegen en cafés niet in een keer leeglopen, en iedereen dus tegelijk in een grote groep op straat staat, met alle gevolgen van dien. Met name op drukke uitgaanspleinen is een dergelijk effect wenselijk. Onderzoeksbureau Intraval concludeerde in 2002 dan ook: “[Het] blijkt dat het belangrijkste punt van aandacht omtrent sluitingstijden is dat bij vastgestelde sluitingstijden grote groepen bezoekers gelijktijdig op straat komen te staan. De oplossingen die hiervoor worden bedacht zijn vrije sluitingstijden, waarmee in Groningen positieve ervaringen worden opgedaan.”³

Ook Utrecht laat een dergelijk beeld zien. Daar werden de sluitingstijden reeds in 1989 vrijgegeven. De spreiding die ontstaat door de druppelsgewijze uitstroom van stappers zorgt voor een afname van de overlast, bleek ook toen al uit evaluaties. Een te geconcentreerde en massale leegloop uit kroegen en discotheken is niet goed voor de veiligheid op straat. Overigens is het niet zo dat vrije (of ruimere) sluitingstijden leiden tot meer en extremer alcoholgebruik. Toen de gemeente Harlingen enkele jaren geleden de sluitingstijden beperkte verplaatste het alcoholgebruik zich naar drankketen en schuren. De lokale CDA-wethouder draaide na het mislukken van de goede voornemens de maatregel terug. Als jongeren uitwijken naar schuren en keten kan de gemeente helemaal geen invloed meer uitoefenen op het gedrag van jongeren, vond ook de wethouder.

Nijmegen heeft een bijzondere vorm van vrije sluitingstijden. In 2001 werden daar de zogenaamde venstertijden ingevoerd. Met deze venstertijden werd geregeld dat horecagelegenheden weliswaar niet op een vast sluitingsuur dicht hoeven, maar na de vastgestelde tijd van 04:00 ook geen nieuwe klanten meer kunnen binnenlaten. Sinds het invoeren van deze venstertijden is het rustiger geworden op straat, blijkt uit ervaringen van de Nijmeegse politie. Tegelijk met de invoering van de regel kwam er ook een strategische plaatsing van taxistandplaatsen rondom het uitgaansgebied.⁴ Het feit dat een dergelijke herinrichting van de taxistandplaatsen nu ook gebeurt op het Leidseplein is volgens D66 ook daarom alvast een goede ontwikkeling.

³ B. Bieleman, S. Biesman, M. Jetzes, INTRAVAl, maart 2002

⁴ Trouw, 15 mei 2006

D66 wil dat ook Amsterdam deze venstersluitingstijden invoert. Venstersluitingstijden houden in dat de kroeg niet open, maar ook niet helemaal dicht is. Nieuwe stappers mogen de kroeg niet meer in, maar wie al binnen is hoeft ook niet direct naar buiten. Deze aanpak zorgt voor het eerder genoemde effect van de druppelsgewijze uittocht uit de kroegen en cafés. Het uitgaanspubliek komt niet meer ineens op straat terecht, terwijl de toevoer van nieuwe stappers wordt beperkt. Alleen als je al binnen bent kun je nog een biertje bestellen, wie buiten is kan rustig naar huis gaan. Het Gronings model, waar de sluitingstijden helemaal vrij zijn sluit onvoldoende aan op de Amsterdamse situatie. Hoewel de druppelsgewijze uittocht een gemeenschappelijk gunstig effect is van het Groningse en Nijmeegse model heeft het beleid in Groningen een nadeel. Omdat de deuren van de kroeg ook onbeperkt geopend blijven, blijft er een concentratie van drukte en dus geluidsoverlast en mogelijke opstootjes bestaan. Als alles open is hoeft je immers 'nog lang niet naar huis'. In Groningen groeit de kritiek op het beleid dan ook.

Naast het verruimen van de sluitingstijden in horecaconcentratiegebieden, is het instellen van een afkoeluurte gunstig voor de rust op straat buiten deze gebieden. Op dit moment hebben ondernemers buiten de concentratiegebieden niet de mogelijkheid om een vergunning aan te vragen om gebruik te kunnen maken van het afkoeluurte. Het afkoeluurte is echter betrekkelijk succesvol, mits er goed wordt toegezien of zaken geen 'misbruik' maken van de regeling door een uur langer door te blijven tappen, in plaats van het uurte te gebruiken om geleidelijk aan de kroeg leeg te laten stromen.

Hoe werken venstersluitingstijden?

Het stadsdeel neemt sinds de horecanota 2008 de ruimte om de APV vrij te interpreteren. APV artikel 3.15 lid 2. dekt deze vrije interpretatie af, als de burgemeester toestemming geeft en de verruiming maximaal één uur (alcoholverstrekkende zaken) of twee uur (snackbars) is. De APV van Amsterdam, die op het niveau van de centrale stad wordt vastgesteld, bepaalt namelijk dat alcoholverstrekkende nachtzaken tot 04:00 uur, en in het weekeinde tot 05:00 uur open mogen zijn. Voor avondzaken is dit respectievelijk 03:00 en 04:00 uur, voor dagzaken 01:00 en 03:00. Dit staat vastgelegd in artikel 3.12 van de APV. Voor alle snackbars (de droge horeca) geldt dat deze zaken volgens artikel 3.13 van de APV open mogen zijn tot 03:00 uur en in het weekeinde tot 04:00 uur.

Het stadsdeel gebruikt deze vrijheid voor het instellen van het 'afkoeluur' en het gebiedsgericht verruimen van sluitingstijden. Dit heeft effect in gebieden met veel horeca, waar minimaal de helft van de ondernemers meedoet aan het afkoeluur. Het gebiedsgericht verruimen van sluitingstijden gebeurt overigens alleen in die gebieden waar ondernemers zelf naar tevredenheid initiatief nemen om overlast voor de buurt tegen te gaan.

Bij de vaststelling van de horecanota in 2008 is afgesproken dat deze invulling door het stadsdeel van centraal stedelijk beleid en de APV niet mag leiden tot meer handhavingcapaciteit. Met andere woorden: vrijere sluitingstijden mogen niet tot meer politie-inzet leiden. De politie verwachtte in 2008 dat de overlast toeneemt in het geval van vrijere sluitingstijden. Daarom zijn destijds bij de uitvoer van de horecanota randvoorwaarden opgesteld, waarmee het gefaseerde vertrek van het bezoek wordt

gewaarborgd, een portier verplicht wordt gesteld en slecht ondernemerschap wordt aangepakt. Deze maatregelen beperken de overlast en dus de noodzaak tot handhaving.

De Amsterdamse politie stelt bovendien zelf dat het een gefaseerde of druppelsgewijze uitstroom uit horecagelegenheden de overlast beperkt. Daar zijn immers afspraken over gemaakt met horecagelegenheden, en het is de leidende gedachte achter het afkoeluur.

In het geval van de venstersluitingstijden kunnen de kosten voor handhaving zelfs afnemen. Navraag bij de ambtelijke organisatie leert dat in Nijmegen de kosten voor processen die voortkomen uit handhaving bijna nihil zijn. Het toezicht op het naleven van de sluitingstijden verandert in toezicht op het naleven van de openingstijden (de tijd waarop mensen naar binnen mogen), en de kosten voor handhaving van veiligheid nemen af. Het stadsdeel kan daarmee dus een besparing realiseren ten opzichte van de huidige situatie.

Jaarlijks voert het stadsdeel Centrum zo'n 40.000 controles uit, waar in slechts enkele tientallen gevallen ook daadwerkelijk aanleiding wordt gezien voor handhaving. De Afdeling Handhaving Horecaverunningen van stadsdeel Centrum heeft geen specifieke informatie over de kosten die processen rondom handhaving met zich meebrengen, noch een schatting van de kosten van handhaving zelf. Dit heeft er mee te maken dat het stadsdeel de Drank- en Horecawet 'op bureauniveau' handhaaft en de handhaver ter plaatse de Voedsel- en Waren Autoriteit is. De VWA doet dit echter niet 's nachts, daarvoor is een team van handhavers van stadsdeel en de brandweer samengesteld. Het team van het stadsdeel en brandweer dat 's nachts op pad gaat, doet dit sinds 2008. De worden gedragen door verschillende afdelingen en sectoren.

Van de kant van de ondernemer zijn de proceskosten ook niet helemaal duidelijk, hoewel er wel inzicht is in de toezichtlasten. Volgens de Koninklijke Horeca Nederland (KHN) is er nooit echt onderzoek gedaan naar de kosten van processen. Wel zijn de totale 'toezichtlasten' per bedrijf per jaar bekend: circa 100 euro. Vast staat in ieder geval dat de kosten in gemeenten met stringente regels hoger liggen, terwijl de overlast in gemeenten met een vrijere regelgeving lager is. Er is in Nijmegen nauwelijks handhaving nodig, en de druppelsgewijze uitstroom uit horecagelegenheden zorgt voor een afname van het geluidsoverlast op straat.

In het coalitieakkoord dat de VVD, PvdA en GroenLinks in de centrale stad hebben gesloten is afgesproken dat stadsdelen meer ruimte krijgen om hun eigen beleid ten aanzien van horecasluitingstijden vast te stellen. Inmiddels hebben enkele raadsfracties, waaronder D66 en de Partij voor de Dieren, het initiatief genomen voorstellen die aan deze ambitie uiting geven voor te leggen aan de raad en het college. Het instellen van venstersluitingstijden is met de vrijheid die het stadsdeel neemt in de horecanota van 2008 onder de huidige APV al mogelijk, maar wordt dus nog eenvoudiger op het moment dat de APV centraal stedelijk ook wordt aangepast.

Afkoelurtje

Amsterdam heeft een unieke samenstelling van functies op een heel kleine oppervlakte. In het stadsdeel centrum wordt ongeveer de helft van de beschikbare ruimte gebruikt voor wonen en de andere helft voor ondernemen. Juist deze menging zorgt ervoor dat de binnenstad levendig blijft, ook na kantoortijden. Het is van groot belang deze balans

te blijven koesteren. Noch bewoners, noch ondernemers moeten weggejaagd worden uit de binnenstad.

Voor bakkers, boekwinkels en modezaken levert dit geen problemen op, maar de situatie in de nacht wordt het ingewikkelder. Levendigheid op straat wordt 's nachts al snel overlast, helemaal als grote groepen mensen voor die levendigheid zorgen. Het is daarom in ieders belang dat er zo snel mogelijk een goed beleid komt voor horecasluitingstijden dat enerzijds rekening houdt met de wens een creatieve metropool te zijn – ook 's nachts – en tegelijkertijd onverminderd rekening houdt met de belangen van bewoners.

Een systeem met de venstersluitingstijden heeft in horecaconcentratiegebieden de voorkeur boven geheel vrije sluitingstijden en boven de huidige situatie. Buiten deze gebieden ligt dat ingewikkelder. Venstersluitingstijden zorgen weliswaar voor een geleidelijke uitstroom, maar dit uitstroom duurt ook langer. Op uitgaanspleinen is dat acceptabel, zeker vanuit het perspectief van de veiligheid, maar in de gebieden daarbuiten – in de smalle straten waar geluid tussen de gevels heen en weer kaatst – is een ongelimiteerde openingstijd niet per definitie beter. Wel geldt dat een druppelsgewijze of gefaseerde uitstroom van bezoekers de voorkeur geniet boven 'alles-in-een-keer-op-straat'. Een geleidelijke uitstroom van horecabezoekers uit de kroegen heeft ook buiten de concentratiegebieden voordelen en moet dan ook onverminderd als leidend beginsel moeten blijven gelden. De tijd waarbinnen de uitstroom plaatsvindt moet wel worden gereguleerd: het gaat om maximaal een uurtje.

Dit is het beroemde 'afkoeluurkje', dat wordt toegepast in enkele concentratiegebieden, waaronder het Rembrandtplein, het Leidseplein en de Hand- en Voetboogstraat. Tijdens dit uurtje gaat de muziek uit, het licht aan, de tap dicht en heeft iedereen nog een uurtje om een laatste drankje op te drinken. D66 wil de mogelijkheid om gebruik te maken van het afkoeluurkje uitbreiden naar kroegen buiten de concentratiegebieden, die onder het nieuwe model immers de verruimde mogelijkheden geopend te zijn krijgen. Er zijn echter wel een aantal voorwaarden.

Wat D66 betreft wordt het afkoeluurkje alleen afgegeven als vergunning met een korte looptijd. Ondernemers kunnen een aanvraag kunnen indienen waarin zij aangeven gebruik te willen maken van het afkoeluurkje. Het stadsdeel publiceert de aanvraag vervolgens in het Stadsdeelnieuws en opent de inspraak voor directe belanghebbenden, de burens en overburens van een ondernemer. Alleen in goed overleg en met afspraken tussen de ondernemer en zijn burens, (bijvoorbeeld in de vorm van een contract, convenant of gedragscode) over hoe overlast tot een minimum beperkt kan blijven kan de vergunning worden afgegeven. Er wordt dus een stevig beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van ondernemers.

Het afkoeluurkje zal er (mits aan de voorwaarden van licht aan, muziek uit en tap dicht wordt voldaan) toe leiden dat de overlast bij het plotseling sluiten van een kroeg zoals dat nu nog gebeurt wordt beperkt. Bezoekers gaan niet allemaal tegelijk naar buiten, maar verspreiden zich geleidelijker in de nacht. Op weg naar huis of naar een van de uitgaanspleinen.

Discotheken en nacht zaken

Discotheken zijn een klasse apart in het nachtleven. Discotheken hebben geen terrassen, wel een groot inpandig vloeroppervlak en richten zich over het algemeen op een groep stappers die van plan is het laat te maken. De precieze definitie van een discotheek is niet eenvoudig vast te stellen, en voor een uitgebreide beschrijving van de kenmerken van een discotheek of gelijksoortige onderneming is het raadzaam om de in 2004 gepubliceerde studie *Waar gaan we naartoe*⁵ te lezen, met name hoofdstuk 3. In die studie staat onder andere dat het aantal discotheken al sinds 1985 geleidelijk afneemt, al heeft dat ook te maken met de opkomst van nieuwe vormen van nachtleven, waaronder lounge-achtige clubs, dancefeesten (soms in de open lucht) en dergelijke.

D66 wil dat er voor discotheken en vergelijkbare nacht zaken een aparte status komt, de zogenaamde Horeca-D status. Discotheken hebben misschien wel de beste isolatie van alle nacht zaken in Amsterdam, beschikken over inpandige rookvoorzieningen en veroorzaken buiten geen overlast op een (sta-)terras of buitenvoorziening, omdat ze die niet hebben. Discotheken hebben bovendien ten minste *een* (maar vaak meerdere) portier(s) aan de deur om overlast en hinder te voorkomen. Daarom wil D66 dat voor discotheken dezelfde regels van toepassing zijn als voor de nacht zaken in de horecaconcentratiegebieden. De meeste discotheken bevinden zich overigens al in de horecaconcentratiegebieden, maar voor de discotheken die buiten deze gebieden liggen moet het ook mogelijk zijn gebruik te maken van de vrijere sluitingstijden, mits aan een aantal voorwaarden (waaronder een inpandige rookvoorziening en voldoende portiers om overlast te voorkomen) is voldaan.

Reguliersdwarsstraat

Speciale aandacht gaat voor D66 uit naar de Reguliersdwarsstraat. Eens het hart van Amsterdam Gay Capital stemt het aanblik van de straat nu niet veel optimisme. Met het wegvallen van het 'Kooistra-imperium' heeft ook de Reguliersdwarsstraat een flinke knauw gekregen. D66 maakt zich hier zorgen over, en wil daarom gunstige voorwaarden scheppen die een *revival* van de straat mogelijk maakt.

Daarom wil D66 dat de Reguliersdwarsstraat onder dezelfde (nieuwe) regelgeving als het aangrenzende Rembrandtplein komt te vallen. Het verruimen van de openingstijden kan precies het zetje zijn dat de straat nodig heeft om de weg weer terug omhoog te vinden, bijvoorbeeld omdat het voor investeerders en ondernemers interessant wordt daar een nieuw horecabedrijf te beginnen.

Voorwaarden

Wat D66 betreft kan niet iedere kroeg in een horecaconcentratiegebied zomaar gebruik maken van de vrije(re) sluitingstijden. D66 wil dat horecabedrijven die bewezen hebben 'goed gedrag' te vertonen gebruik kunnen maken van de verruimde mogelijkheid om open te zijn, maar dat notoire overlastveroorzakers voorlopig pas op de plaats moeten

⁵ *Waar gaan we naartoe*, studie naar de loyaliteit in de discothekensector.

<http://www.marketingresearchbase.nl/Uploads/Files/Loyaliteitdiscothekensector.pdf>

maken. Ook wil D66 dat voor de horecaconcentratiegebieden geldt dat er pas venstersluitingstijden komen als de beroepsgroep zich verenigt in een sterk overlegorgaan met een zelfcorrigerend vermogen. Een dergelijk bonus/malussysteem legt de verantwoordelijkheid bij ondernemers. Dezelfde voorwaarde dat cafés bewezen moeten hebben 'goed gedrag' te vertonen geldt wat D66 betreft ook voor zaken die gebruik willen gaan maken van de voorgestelde verruimde mogelijkheden van het afkoelurtje.

Een van de praktische zaken waarover goed nagedacht worden bij de implementatie van de venstersluitingstijden is de manier waarop het huidige onderscheid tussen avond- en nachtzaken in de nieuwe situatie wordt ingevuld. Avondzaken moeten nu eerder dicht dan nachtzaken en hoeven bovendien een veel minder zware vergunningseis te voldoen. Avondzaken hebben bijvoorbeeld niet de verplichting een portier aan de deur te hebben, en ook op het gebied van geluidsoverlast en isolatie gelden minder strenge regels. Als de sluitingstijden echter vrij worden (maar de openingstijden beperkt) kan het zijn dat een avondzaak straks even lang open is als een nachtzaak. Dat is geen eerlijke situatie. D66 stelt daarom voor om het aantal verschillende type vergunningen te vereenvoudigen.

Verbeteren klachtenregistratie

De venstersluitingstijden zullen een positief effect hebben op het verminderen van overlast, maar helemaal fluisterstil zal het 's nachts niet worden. Daarom wil D66 dat de klachtenregistratie, voor de momenten waarop dat nodig blijft, beter wordt. Een van de grootste problemen op dit moment is de versnippering in het registreren en afhandelen van klachten. Klachten komen binnen via uiteenlopende kanalen. Sommige klachten komen binnen bij de meldpunten van het stadsdeel en weer andere klachten worden behandeld door de politie. Daardoor is het moeilijk om een goed overzicht te krijgen van alle klachten en is het mogelijk zelfs nog ingewikkelder om klachten correct af te handelen. Vaak ontbreekt door de versnippering een verantwoordelijkheidsgevoel.

D66 wil daarom dat het stadsdeel het aantal meldpunten zoveel mogelijk beperkt of samenvoegt om de klachten zo goed mogelijk te kunnen verzamelen en afhandelen. Zo wordt ook duidelijker welke kroegen en cafés vaak zorgen voor overlast en uit welke gebieden juist weinig meldingen komen. Ook kan er op deze manier beter gekeken worden uit welke en hoeveel verschillende bronnen de klachten komen.

D66 wil bovendien inzetten op het objectiveren van overlast. In Rotterdam zijn proeven gestart waarbij bewoners een registratiekastje kunnen aanvragen dat de overlast probeert te kwalificeren in meetbare data. D66 juicht dergelijke initiatieven toe en is benieuwd naar de mogelijkheden om iets soortgelijks ook in Amsterdam toe te passen.

Droge horeca en rookverbod

Een van de zaken die opvalt de veiligheidsanalyse Rembrandtplein en Leidseplein van het Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement (IVC) is dat de afname van overlast die als winst wordt geboekt door het afkoelurtje terugkomt op het moment dat er overlast ontstaat bij het langer open blijven van broodjeszaken en snackbars. Het probleem zit hem met name in het feit dat de beoogde gespreide uittocht van de

uitgaanspleinen wordt tegengewerkt door het feit dat de broodjeszaken en snackbars geen afkoelurtje hebben, waardoor de concentratie van drukte zich verplaatst naar die locaties.⁶

Om de overlast bij deze zaken te verminderen en tegelijkertijd de venstersluitingstijden toe te passen zodat de uitloop uit de kroegen geleidelijker verloopt, moeten er duidelijkere regels gesteld worden aan de voorwaarden waaronder een broodjeszaak of snackbar open mag zijn. Er kunnen eisen worden gesteld aan de toegankelijkheid van broodjeszaken. Dit kan betekenen dat de toegang tot de gelegenheid zoveel mogelijk gesloten moet blijven. Ook kan een portier het laatste uur of half uur verplicht worden gesteld. Uit de veiligheidsanalyse van het IVC blijkt dat dit een gunstig effect heeft op de beperking van overlast.

Met de introductie van het rookverbod in de zomer van 2008 ontstond er een nieuw probleem: geluidsoverlast op straat veroorzaakt door rokers die niet meer binnen een sigaret op kunnen steken en zich noodgedwongen buiten de kroeg ophouden. Overigens is op het moment van schrijven van deze notitie nog onduidelijk hoe de door het kabinet voorgenomen afschaffing van het rookverbod in de horeca tot uiting zal komen, en welke effecten dat voor Amsterdamse cafés zal hebben.

Europese normen bepalen dat stemgeluid niet meetelt bij het meten van geluidsoverlast. Dat is ook logisch, omdat een dergelijke maatregel wel eens een ongunstig bijeffect kan hebben waar het gaat om de vrijheid van meningsuiting. Toch is het met name de incidentele stemverheffing die voor overlast zorgt, zeker in de smallere straten van Amsterdam waar het geluid al snel gaat galmen. Het rookverbod heeft de geluidsdruk versterkt.

Om de overlast van cafébezoekers die buiten roken te beperken, en de cafébezoekers die zich al binnen bevonden te scheiden van cafébezoekers die niet in het café verblijven, werken sommige Nijmeegse kroegen met een muntjessysteem. Dergelijke maatregelen kunnen bijdragen aan het beperken van de overlast.

Terrassen

De horecadiscussie kan niet los gezien worden van het terrassenbeleid. Met name van terrassen ontstijgt in warme zomermaanden soms tot laat in de avond of vroeg in de ochtend veel geluid. Dat zorgt ervoor dat sommige binnenstadbewoners 's nachts wakker liggen.

D66 stelt daarom voor dat er een einde komt aan het bestaan van de zogenaamde 'midenterrassen', terrassen op de middenberm bij brede (gedempte) grachten. Het zijn met name deze terrassen die in het geval van geluidsoverlast de meeste hinder veroorzaken. D66 wil zo een groot aantal binnenstadbewoners tegemoetkomen die nu hinder ondervinden van geluidsoverlast afkomstig van terrassen. Tegelijkertijd moet het stadsdeel blijven inzetten op andere maatregelen die geluidsoverlast beperken.

⁶ 'Wat kan hier?' Veiligheidsanalyse Rembrandtplein en Leidseplein, Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement, Boom Juridische Uitgevers, 2008

Naast deze beperkingen wil D66 wel dat het nu geldende tropenregime voor het uitwaaiëren van terrassen wordt verruimd. De temperatuur hoeft minder dagen achter elkaar minder hoog te zijn en de afstemming met het stadsdeel moet worden verbeterd. Veel ondernemers geven aan dat ze op warme dagen slecht bij het stadsdeel terecht kunnen met de vraag of het tropenregime wel of niet van kracht is. Wat D66 betreft hoeft het minder dagen achtereen warm weer te zijn en kan de minimumtemperatuur die gehaald wordt ook omlaag. Dat betekent dat terrassen vaker dan nu per jaar mogen 'uitwaaiëren'. Per saldo zal dit vooral overdag zorgen voor meer mensen op de terrassen, en dus niet voor extra overlast of verstoring van de nachtrust.

Tenslotte wil D66 dat het stadsdeel zich coulanter opstelt ten opzichte van kleine cafés en kroegen. Onder de huidige regelgeving moeten ondernemers na de sluitingstijd van het terras de tafels en stoelen meteen binnen zetten, ook al hebben ze daar soms geen plaats voor. Binnen staan nog gasten en de opslagmogelijkheden in de binnenstad zijn beperkt. D66 wil dat het dagelijks bestuur rekening houdt met deze beperkingen en de regelgeving aanpast waardoor het cafés en kroegen is toegestaan de terrassen (opgestapeld) buiten te laten staan tot de sluitingstijd van het café, en mits zij buiten geen consumpties meer serveren.

Conclusie

Het vrijgeven van de sluitingstijden terwijl tegelijkertijd wel regels blijven gelden ten aanzien van de openingstijden heeft een gunstig effect op den openbare orde en veiligheid in het stadsdeel. Als gunstig bijeffect worden de kosten van handhaving bovendien beperkt. De fractie van D66 wil daarom dat het stadsdeel een breed opgezette proef start met venstersluitingstijden, waarvan de looptijd ten minste een jaar is. Handhavers van het stadsdeel krijgen de verantwoordelijkheden om op een gepaste wijze invulling te geven aan het in stand houden van de kwetsbare en kostbare balans tussen de belangen van stappers en bewoners.

De proef met venstersluitingstijden start in de twee grote horecaconcentratiegebieden op het Leidseplein en Rembrandtplein. Buiten de horecaconcentratiegebieden krijgen ondernemers de mogelijkheid een vergunning aan te vragen om gebruik te mogen maken van het afkoeluurtje, waarbij aan een aantal voorwaarden moet worden voldaan, zoals een goede afstemming met de burens en geen verleden van structurele overlast. Het Dagelijks Bestuur informeert de deelraad elk kwartaal over de voortgang van de proef, en na een jaar wordt de proef uitgebreid geëvalueerd. Als de proef een succes blijft wordt het beleid voortgezet en ook in de rest van het stadsdeel toegepast.

Voorts maakt het stadsdeel werk van de uitzonderingsgrond voor de genoemde Horeca D en wordt het terrassenbeleid aangepast. Ook wordt er werk gemaakt van het verbeteren van de klachtenregistratie, onder andere door het verminderen van het aantal meldpunten en het kwalificeren van overlast in meetbare resultaten. Tenslotte wil D66 extra aandacht voor de Reguliersdwarstraat, een verruiming van het tropenregime, een oplossing voor de overlast bij snackbars en handhaving met maatwerk.